

ХИЉАДУГОДИШЊА СВЕТКОВИНА

ЗА СПОМЕН

СЛАВЕНСКИХ АПОСТОЛА,

СВ. ЋИРИЛА И МЕТОДИЈА.

У БЕОГРАДУ.

1863.

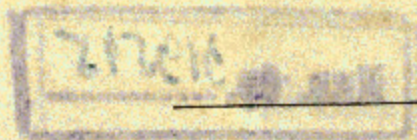
Рис. 1056.1

Р19 Ср II 1056. 1

ХИЉАДУГОДИШЊА

СВЕТКОВИНА

СВ. ЋИРИЛА И МЕТОДИЈА.

У БЕОГРАДУ.

У ДРЖАВНОЈ КЊИГОПЕЧАТЊИ

1863.

ЗНАМЕНА И МЕТОДИ

СРЕДНОУЧНО

СР. РИПНА И МЕТОДИ

Lib. 319515

УЧЕБНИК

УЧЕБНИК

1957

БЕСЕДА,

КОЈУ ЈЕ ГОВОРИО ПОДПРЕДСЕДНИК ДРУШТВА
СРБСКЕ СЛОВЕСНОСТИ Г. ДИМИТРИЈЕ МАТИЋ,
У БЕОГРАДУ 11 МАЈА 1863 ГОД.

ПРИЛИКОМ

ХИЉАДУГОДИШЊЕ СВЕТКОВИНЕ

ЗА СПОМЕН СЛАВЕНСКИХ АПОСТОЛА

СВ. ЋИРИЛА И МЕТОДИЈА.

Кад дође време да која земља или који народ унапред пође и да се прослави, нађу се велики људи који га на то спреме и поведу.

И славенски народ дуго је чекао за оваким раденицима. — Они се и појавише с крстом и књигом у руци, а с божијом истином у срцу и устима, чему никоја сила и снага одолети неможе, и великим делима и заслугама прославише се међу Славенима.

То су били *славенски учитељи и апостоли, св. Ћирило и Методије*, којих спомену намењена је ова хиљадугодишња светковина.

Цео славенски свет слави спомен своих, умом и духом великих учитеља. А и треба да се славе тако славни мужеви, јер они су основали славенску цркву и службу божју на славенском језику, славенску писменост и књижевност, та највећа блага, без којих народ није народ.

Што се данас види значајних појава у славенским племенима; што се свест и узајемност међу њима све више, на општу срећу, развија, и што се она као сродна све боље познају: свему томе положише темељ врли славенски учитељи и апостоли, св. Кирило и Методије, чија имена Славенима су света и по њиховом побожном животу и по неизбројним заслугама, којима они славенски народ задужише вечитом одашошћу.

Зато и имају Славени о својим учитељима једна осећања благодарности; зато нема ниједног славенског племена, које није дало гласа о овој редкој светковини.

И Србија, као једна грана општег славенског стабла, скромним истина начином, према садањим околностима, али срдечно придружава се тој свенародној слави.

Србска црква, произносећи слово божје онако како су га наши апостоли превели на славенски језик, прославила је овај знаменити дан архијерејском службом.

И друштво србске словесности, које ради на књижевности, уважавајући заслуге наших народних учитеља, жели изразити своја осећања о данашњем празнику.

По љубави другова, мени је у део пало да изјавим та општа осећања.

Но величанственост историјских догађаја, којих се сад опомињемо, преобузима говорника и надмаша поједину снагу, да се свестрано разложе и оцене неоцењене заслуге наших апостола, ради чега смо се овде и скупили.

Ја ћу просто приповедити живот славенских учитеља, који је испуњен великим делима, колико сам га по разним изворима сазнати могао, па то ће по себи, и без многих речи, показати колико су наши светитељи принели развиту образованости и унапређењу будућности славенске. —

За време владе грчких царева Лава Арменина, а по њему Михаила Травла, који се и Балбос звао, и Теофила, сина Михаилова, живео је у Солуну*) један добар и отмен

*) Имамо опис од почетка X века (од неког Јована Каменијата, солунског домородца), какав је тада био Солун. Ту се показује диван положај и жив саобраћај Солуна; говори се и о

човек, по имену Лав. Он је био војник а чином сотник. То је отац св. Ђирила и Методија; а мати им се звала Марија.

Методије био је старији *). Кад одрасте ступи у војничку службу. И цар је знао за њега; учини га војводом и пошаље у предео међу славенским земљама. Кажу да је био више година (спомиње се 10 г.) у војничкој служби, па онда је остави и покалуђери се у Олимпиској гори **).

Млађи брат Константин ***) родио се око 827 године. Од детињства показивао је особити дар. Кад је учио књигу, памећу надмашао је све своје вршњаке. Веома је волео свете књиге, и учио их је напамет.

млогим установама те вароши и похваљује се тежња тамошњих житеља за напредком наука и вештина. Каже се да су у својој околини Солуна живела славенска племена. У VI и VII веку упадали су у Солун ти Славени; но мало помало прелазили су у хришћанство и мирно живели као сељаци. — По Фалмерајеру Солун је био око половине IX века упола славенска варош.

*) Овако говоре свете књиге. Панонска легенда каже (с. 4.) о Методију: „служио је млађем брату као слуга“ (servivit minori fratri velut servus. Cod. p. 24.)

***) Неки пишу у гори Елим.

***) Чешка и бугарска легенда (Cod. A. III. V.) и неспомињу име „Константина“ него само „Ђирила“.

Пошто умре цар Теофило, дође на престо син његов Михаило са својом матером, царицом Теодором. Том цару, као још младом и неіаком, за саветнике одређена су била три велика бољара, Мануило Доместик, Теоктист Патрикије и Логотет Дромије.

Логотету били су познати родитељи Методија и Константина.

Кад је Логотет чуо како је Константин бистра ума, пошље за њега да се учи заједно са Михаилом, како би се поред њега и млади цар боље паштио у науци.

Константин се обрадује томе. Кад дође у Цариград и предаду га учитељима, брзо изучи граматику, реторику, рачуницу, ђеометрију, астрономију и филозофију. Обучио се и у музици и другим грчким вештинама.

Учитељи су се дивили његовом разуму и напредку у науци, и због великог успеха у филозофији прозову га *филозофом*.

Знао је осим елинског и латинског језика, још и јеврејски, јерменски и сирски.

Логотет је веома волео Константина због мудрости и уљудног живота. Хтео га је и оженити; но Константин, клонећи се света, оде, као што пишу, на „узко море“ (Хелеспонт) и тамо се покалуђери у неком манастиру.

У калуђерству прими име „Ћирило“ *).

После га доведу у Цариград и поставе за библиотекара у саборној цркви Софији и за учитеља филозофије.

По тадашњим околностима цар и патриарх слали су га на више страна, где је требало умним начином борити се с противницима хришћанства, и он је свагда успевао у тим важним приликама.

Знао је тако вешто и живо износити врлине хришћанске вере, да су њу примали и сами њени гонитељи.

Тако су га послали у сарацинску земљу. Ту је био у Самарији, престолници сарацинског кнеза Амирмумна.

Са успехом препирао се тамо о многим питањима верозакона са мудрацима сарацинским, који, напоследку, неумедоше ништа основно наводити против Ћирилових убеђавајућих разлагања.

Кад се врати отуд у Цариград, цар и патриарх похвале га. Он поче опет живети у самоћи. Оде свом брату Методију у Олимп и с њиме проводио је живот у посту, молитвама и читању књига. —

*) Неки веле да је тако назван тек доцније кад је отишао у Рим.

У то време дођу у Цариград посланици од народа Хазарског (Козарског).

То је био неки народ, који је пре тога живео више каспског мора, па почем је после прешао на југо-запад, станио се на азовском мору и са Визаитинцима ступио је у тешњу свезу.

Ти посланици замоле цара Михаила III. да им пошље ког ваљаног човека, који ће их учити истинитој вери. Хазари су исповедали једног бога и њему се молили, клањајући се према истоку; а Јевреји и Сарацини гледали су да их склоне својој вери.

„Незнајући куда да се обратимо,“ тако су говорили хазарски посланици, „договорили смо се да поиштемо савета од најмоћнијег цара, јер највише се уздамо у ваше старо пријатељство и чини нам се да ће ваша вера бити понајбоља.“

Онда цар Михаило позове св. Ћирила да га пошље са хазарским посланицима. Овај замоли свог брата Методија *) да пође с њим, и кад је све било спремно, крену се на пут.

У Херсону, на граници хазарске земље, у садањој јужној Русији, задрже се неко време да би научили језик тог народа **)

*) Неки писци неспомињу да је и Методије тамо ишао.

**) Хеншен мисли да је хазарски језик славенског дијалекта. Има их који држе да хазарски језик

После оду народу коме су их послали, и како је св. Ћирило био вешт проповедник, изведе све из заблуде, у коју су их завели Јевреји и Сарацини. Сви су зато благодарили богу и слуги његовом св. Ћирилу. Они пишу цару и захвале му. Са великом славом допрате Ћирила и Методија натраг и понесу им велике дарове. Но они то не приме, и замоле их да уместо тога, при њиховом одлазку, ослободе све стране заробљенике, и они то учине.

Док су се бавили у Херсону да науче хазарски језик, нађу тамо у мору мошти св. Климентија *). То се догодило, као што неки пишу, 30 декембра 861 године, и било је од важности за њихов будући успех. —

није славенском сродан, него да су се Хазари служили хунским или турским језиком (*hunnico sive turcico sermone, non slavico utebantur. Assemani kalend. III. 14.*). Френ у својим изводима „о Хазарима“ (*de Chasaris etc.*) из арапских писаца, стр. 15. каже: „да је језик хазарски другчији него турски и перзиски“. (*Lingua Chasarorum a turcica et persica differt, nec ullius populi lingua commune cum ea habet*).

*) Св. Климентије био је папа, управљао је црквом у Риму за 9 година, од 68. до 77. год. п. Хр. Био је прогнат у Херсон и умр'о је тамо као мученик под Веспасијаном, године 77-е.

Сада је тек предстојао нашим светитељима важан духовни рад међу северо-западним Славенима.

Но пре него што почнемо говорити о томе, вредно је да видимо у каквом су тада стању били Славени на југо-западу и северо-западу, што се тиче вере и цркве; јер рад њихов међу племенима славенског језика зависио је много од њиховог тадашњег стања.

Ми се овом приликом, према нашој цели, нећемо моћи подуго око тога задржавати, јер кад би хтели све обширно разлагати, заузело би више и места и времена. —

Неки писци говоре да су славени на југозападу били први у великој славенској народној породици, међу којима је овладао хришћанска вера.

Сви Славени који су заузимали данашњу *Корушку, Горицу, Приморје, Крајину, Штајерску* и околне пределе *Мађарске и Хрватске*, као и већи део *Срба и Хрвата*, још у седмом веку примили су христову веру*).

За овима прво су се покрстили *Панонски Славени* у *Панонији* како под владом

*) Види *Копитарову књигу „Glagolita Clozianus“*. *Windobonae 1836.*, стр. VIII. и д.

Хуна, тако и доцније (од 558 год.) под Аварама, живели су многобројни Славени, и под својим старешином Самом (од год. 627) били су господари у земљи.

Кад су Франки под Карлом великим завојевали и Панонију, довршило се и тамо време незнабоштва.

Под славенским кнезом *Привином* (830 — 861 год.), који је владао у Панонији, у Нитранској области, и под његовим сином *Коцелом* напредовало је хришћанство.*)

У то доба Моравски Славени, под сопственим кнезовима, живели су на северо-западу Паноније.

У другој четвртини деветог века владао је у Моравској *херцег Моимир**)* (Моимар), човек необична духа. Он је већ био примио хришћанску веру и положио је темељ Моравској држави, која је у другој половини деветог века имала велику политичку важност. За време владе тога херцега почело се у Моравској утврђивати хришћанство***).

*) Црква у Нитри била је, како се памти, најстарија код северо-западних Славена.

**) Види Палацкову историју Чешке. Праг. I. св. стр. 106.

***) Има писмених сведочанства да су још у Моимирово време постојале цркве у *Оломуцу* и *Брну*, и да су и у старом славном *Велеграду* у исто доба, ако не раније, сазиране прве цркве.

Снага Моимирова, која је почела іачати, узнемиривала је франачког господара. Зато Лудовик, немац названи, у августу 846 год. упадне у Моравску*) са силном војском, збаци Моимира и постави за владоца *Растислава*, синовца Моимирова.

Лудовик је мислио да ће му Растислав бити одан; но преварио се у томе, іер од Растислава није било већа противника немачкој влади у Моравској. Наівећи задатак његовог живота и давнашња жеља била му је, да Моравску ослободи од *Франака* и учини сасвим независном државом.

У тој намери стане Растислав договарати се са Византиским двором, гледајући да се и у црквеним одношајима ослободи од Немаца.

Да то постигне, добро му је дошла прилика да свом славенском народу добави учитеље, који говоре славенским іезиком.

Као такви били су му познати они, који су ишли у Хазарску земљу и тамо сретно свршили свој задатак.

*) И данас се препиру о границама старе Моравске државе. Узима се да је она обуватала у половини деветог века, не само данашњу Моравску и Шлезку, него и Словачку земљу, и да се простирала до реке Мораве и Грона. — У последњим годинама Сватоплукове владе простирала се Моравска држава на југо-западу до Крањске.

Зато Растислав пошље посланике цару Михаилу и поручи му: да се његов народ неклања више идолима и жели живети по хришћанском закону, но нема добрих учитеља. Замоли да му се пошљу људи који би умели народ учити у читању, у закону и у заповедима Божијим.

Посланици тог Моравског херцега добили су заповест од свог господара, да од Византиског цара поштру баш Ћирила и Методија, јер су за њих чули да су из Солуна, те знаду славенски.

Панонска легенда (с. 5.) спомиње као да су ти посланици овим речима говорили: „млоги хришћански учитељи долазили су нам из Италије, из Грчке и из Немачке, но нису нас учили како треба, а ми Славени неук смо народ и немамо никога ко би нас учио. Зато, царе, пошљи нам таке људе, који нас могу учити књизи, истини и правој вери.“ Примивши цар ту молбу, каже Ћирилу: „чујеш ли, филозофе, шта се говори? Нико неможе то свршити као ти. Ја ћу те лепо спремити, поведи собом брата свог Методија и пођи на пут; јер ви сте из Солуна, а солуњани говоре чисто славенски (Cod. p. 25).“

Ћирило и Методије сматрали су као да их је сам бог на тај посао одредио, па се тога весело приме.

Овај велики задатак да буду учитељи славенском народу, іако им је лежао на срцу.

Уверен да свако више образовање човека зависи од писма, св. Ћирило, по свом филозофском духу, знао је: да ће своју знатну намеру моћи извршити само онда ако му пође за руком, да за гласове славенског језика изуме згодне знаке. И он доиста измисли за славенски језик особиту азбуку, која се по његовом имену зове „ѿирилица“ *), и поче са својим братом свете књиге преводити на славенски језик. Најпре су превели, као што казују црквене књиге, свето еванђеље по Јовану: „ВЪ НАЧАЛѢ БѢ СЛОВО ИТД.“

*) Панонска легенда (с. 5). говори да се Ћирилица почиње од оне године, кад су наши апостоли позвани у Моравску, и то одма после тога. Постанак Ћирилице, по већини писаца, пада око свршетка 862, или у почетку 863 године, јер је у то време св. Ћирило увидео потребу тога. Чешка легенда (с. 2. *inventisque novis apicibus sive litteris*), спомиње да је св. Ћирило измислио славенску азбуку, али неспомиње кад је то било. А талијанска легенда узима, да се то догодило баш пре путовања наших светитеља у Моравску. — А што се тиче азбуке, која се зове „глаголица“, најбољи славенски филолози Добровски, Копитар, Павле Шафарик и Миклошић, на разним местима казали су како о томе мисле.

Света браћа покажу свој превод цару, патриарху и свему сабору, и сви због тог с радошћу прославише Бога. —

Сад да пропратимо наше светитеље од времена њиховог путовања у Моравску, па да видимо шта су тамо урадили и какве је последице то имало за сав славенски народ.

Онако спремни пођу св. Ћирило и Методије у земљу*), куда су позвани као учитељи. То је било 863 године, око свршетка прве половине те године, дакле пре хиљаду година, по чему је и ова наша светковина, хиљадугодишња.

Кад је народ чуо за њих и да су се приближили Велеграду, престолници Моравској, веома се томе обрадује, па велико и мало изиђе им на сусрет и дочека их свечано.

*) Неки мисле да су пре одласка у Моравску, били у Бугарској и тамо покрестили бугарски народ под њиховим краљем *Борисом*. Тако приповедају легенде: Моравска (с. 4. 5.), чешка (с. 1.) и бугарска (с. 2. 4.). А Панонска опет каже као да су отишли управо у Моравску, (с. 5. *Philosophus cum Methodio iter aggressus est Moravicum Cod. p. 25.*). Они су понели собом и мошти св. Климентија, које су, као што је казано, нашли на Тавриском полуострову.

Чим дођу у Моравску одма заведу на славенском језику службу божју и почну с највећом ревношћу народ учити. Нарочито старали су се да земаљске младиће спреме за свештенике, учећи их новој азбуци и новопреведеним књигама часловцу, псалтиру итп. Они су заједно и живели са својим ученицима, служећи им на углед својим добродетељним животом.

И тако су за четири и по године, идући по народу, проповедали слово божње и хришћанску науку разпростирали.

Видећи латинско свештенство толики успех славенских учитеља, као свештеника источне цркве, које је Растислав учинио за свој славенски народ самосталним епископима, — завидело им је и мрзило на њих.

Кад то чује папа Николај, пише им и позове их у Рим.

Христова црква тада још није била раздвојена, ма да су свештене власти биле у завади.

Света браћа учине по тој жељи и оду у Рим *). Но још нису били тамо приспели а умре папа Николај, и Адријан би изабран

*) Неки пишу да су повели собом неколико од својих ученика, који су тамо добили свештеничке чинове.

на његово место. И овај им је био наклон, и чувши да се Ћирило и Методије приближавају Риму и носе мошти св. Климентија, изиђе им са свештенством и народом на сусрет изван вароши и лепо их дочека и угости. Похвали њихове књиге, које су на славенски превели, одобри службу божију на славенском језику и запрети да нико несме хулити на то. Пише се, да су наши апостоли и у самом Риму, редом по тамошњим црквама, служили свету литургију на славенском језику.

Но док су се бавили у Риму, разболе се св. Ћирило, лежао је неколико дана и ту умре у Фебруару месецу 868 године. Тело му положише у мермерни ћивот и саране га, са великом свечаношћу, с десне стране олтару у цркви св. Климентија, где су му мошти положене.

Кажу да је св. Методије молио папу, да му да братово мртво тело, да га, по материној заклетви, однесе у његов манастир. Папа најпре то одобри, но кад навали на њега римско свештенство, владике, кардинали, и први људи Рима, да нетреба упуштати тело онако важна мужа, чиме би Рим изгубио велику драгоценост, папа одустане од дате речи, те св. Ћирила онде саране.

По смрти овог светитеља, брат његов Методије, као архиепископ Моравски и Па-

нонски, врати се међу славенски народ. Црквена власт св. Методија простирала се од Југа до преко Драве и Саве према Далмацији, и обухватала је нарочито земље које су узимали славенски *корутанци* и њини суседи. А на северо-истоку простирала се панонска и моравска црквена област преко Раба и Дунава до граница Моравске државе *). Св. Методије оставши без онако славна брата и помоћника сад је имао још више терета. Много се старао о свом духовном стаду и неуморно трудио се о светој вери, због чега се препирао и са Јеврејима и јеретицима.

И чести ратови, који су тада пустошили земљу, сметали су св. Методију у предузетцима и радњи његовој. Кад после Растислава настане влада Сватоплука, било му је у Моравској доста тегоба, а још више у Панонској, по смрти кнеза Коцела.

Непријатељи славенске цркве, да би забранили славенску службу божију, обтуживали су папи св. Методија због познате разлике у догми **), и он се бранио богослов-

*) О овим границама види приметбу на страни 11. Да се Методијева архиепископска област простирала и на Панонију, сведочи и писмо папе Јована VIII, 14 Јунија 879 год. Методију писано с овим насловом: „Reverendissimo Methodio, archiepiscopo Pannoniensis ecclesiae (Cod. p. 58.).

**) Filioque.

ским разлозима. Због тога папа Јован VIII позове га у Рим, и он је и по други пут (880 године) тамо ишао, те се правдао и оправдао, и папа је писао о томе и Сватоплуку; али противници затаје право писмо и друго неистинито предаду само да неуморном архијереју сметају у послу. Но све то није могло умалити његову ревност и оладити безпримерно одушевљење за свету ствар. Св. Методије непрестано је напредовао, и између других његових већих дела, њему је пало у део и то, да покрсти чешког херцега *Боривоја*.

Сватоплук, да би се одржао против Немаца, још у 871 години ступи у тешњу пријатељску свезу са чешким владоцем, и то учини те владалачки дом *Боривоја* пређе у хришћанство *).

*) Није сасвим извесно кад се то догодило. Неки кажу да је било 894-те године. Но то је погрешно, јер до те године нису живели ни Методије ни *Боривој*. Узима се да је то, по свој прилици, било у 871-ој години. Палацки у својој историји Чешке, I. 132 136. вели: У јесен 871-ве год. ожени се Сватоплук са неком чешком кнегињом, по свој прилици са сестром херцега *Боривоја*. Мора бити да се та кнегиња још тада покрстила, па се може мислити да се у исто време покрстио и цео владалачки дом. А незна се извесно где је баш то било (стр. 137), да ли у Моравској, у сватоплуковом двору, као што говори једна легенда, или

стио, тиме је хришћанска вера и у Чешкој
іачала и међу тамошњим народом распро-
стирала се.

Осим тога, добрим настојавањем нашег
светитеља, почео се у народу поправљати и
домаћи и јавни живот.

Таким начином и поступањем уклањао
је св. Методије сметње непријатеља славен-
ске цркве и савлађивао тешкоће, обтужи-
вања, клевета и гонења *).

Због толиког пожртвовања, многобројни
ученици, са целим славенским народом, били
су и душом и срцем одани свом духовном
пастиру.

у Чешкој. Премда о томе не спомињу најста-
рији извори, опет се неможе сумњати (стр.
138 и д.), да је сам Методије морао доћи у
Чешку, ако не да крсти с. Лудмилу, а оно да
словом и делом помогне започето покршта-
вање. Методије, који је свој живот провео
понајвише у путовању да распростире хриш-
ћанство, доиста није жалио труда отићи из
Моравске у Чешку, те да се сам увери како
код оног многобројног народа успевају први
појави спасенија.

*) Једно писмо папе Јована VIII од 23 Марта
881 године (Cod. pag. 62 и д.) осветљава по-
следње судбине св. Методија, који је постао
мученик за свој свети позив.

И из тог писма може се видети каквим се
сплеткама против њега служила немачка стран-
ка, особито неки бискуп Вихинг.

У таком раду провео је св. Методије 17 годна *),

На цвети дође последњи пут у цркву. Ту је говорио проповед и благословио земаљског кнеза, свештенство и многобројни скупљени народ. Трећег дана после тога, 6 Априла 885-те године, на рукама својих ученика и свештенства преда Богу праведну душу, и тако сврши се његов неуморни живот **), који је за славенство од непрегледне важности.

Силни свет слегао се на његов погреб. Велики и мали, богати и сиромаси, и сви оплакивали су добра учитеља и пастира, који је свима све био.

Једна бугарска легенда каже да кости св. Методија леже у великој Моравској цркви, на левој страни у дувару иза олтара св. богородице. Држе да је то у Велеграду, престолници Сватоплуковој, где је св. Методије своје свештенство обично сазивао у синод.

О св. Методију налази се легенда у једном старом рукопису, који је имовина друштва србске словесности. Та легенда, по решењу нашег друштва, за спомен ове светковине,

*) Бугарска легенда каже 24 године.

***) Мисле да је међу последњим делима његовим било освећење Петрове и Павлове цркве у Брну.

у верном снимку, заједно са описом рукописа, предаје се данас јавности.

Св. Методија наследио је у архијерејском званију, његов верни ученик, по имену *Горазд*, кога је он сам пред смрт за то изабрао, казавши својим ученицима: „он је прави Моравац; нека његов избор буде угодан и Богу, као што је вама и мени“.

И тако видимо да се безсмртни апостол наш св. Методије, за бољи успех православног хришћанства међу славенским народом, постарао и за свог наследника, како црква, коју је он основао, неби остала безглавна. —

Кад помислимо на свети живот наших апостола и учитеља, морамо се дивити њиховим славним делима и благосиљати духовне раденике, који су добро схватили свој велики задатак, па желећи да их разуме народ, који су просвећавали, учили су га на његовом матерном језику, и путујући на све стране разбирали су за потребе народне и непрестано лебдили над народом.

На већу похвалу служи нашим светитељима, кад њихов начин поступања успоредимо са начином других, који су, у прва времена хришћанства, ишли да разпростире веру христову.

Ово успоређење објасњава нам зашто је рад наших учитеља и апостола рад вечности, који је животност и плодност своју осведочио за десет векова. То нам објасњава зашто чисто семе, којим они питому, плодну њиву засејаше, при свим грдним тегобама, које су сметале и њима за живота а и доцније њиховим ученицима, уроди красним, не оцењеним родом, те сада од 86 милиона Славена, 66 милиона *) славе Бога на свом језику и продужавају књижевност коју су св. Ђирило и Методије основали.

Кад погледамо на земљовид Европе, па видимо да се плод трудова славенских апостола разширио на грдном простору од близу 120.000 □ миља, дакле скоро на две трећине целог европског земљишта, већ само то најочевидније и најстварније показује, какве су огромне и обиљне последице од живота и дела наших учитеља.

Знамо да су силне државе и разне установе биле и трајале више или мање, па малаксале и пропале, кад нису биле основане на правди и здравом темељу. А какав ванредни појав у славенском свету показује створ наших апостола!

Хиљаду година наврши се како су они међу Славенима основали народну христову

*) Православних Руса 60 милиона, православних Срба 3 милиона а толико и Бугара.

цркву и народну књижевност. И те велике установе не само да нису за толико времена малаксале, него су дивно напредовале, и божијом помоћу и одсад ће напредовати код славенског народа, који, ма да се борио на живот и смрт против најстрашних за сву Европу непријатеља, у тој борби само се прерађао, и ево, у подмлађеној снаги, непрестано напред иде.

Загледамо ли у историју од најстаријег доба до данас, обазремо ли се по свету, тешко ћемо наћи примера, да се икоји радник, у овако великом народу и пространој земљи, као што је Славенска, могао обрадовати оволиком успеху.

Кажемо да је ваљан учитељ, који добро учи ученике у једној обштини; похваљујемо доброг архијереја, који поверено му духовно стадо ревностно учи науци и слову божију; славимо доброг владоца, који у својој земљи заводи што више школа, и просвету, а тиме и благостање народа унапређује. Па кад се по величини успеха сретни раденици славе, колико и како да славимо и којим изразима да оценимо дела учитеља не једног места и покрајине, не појединих племена, него укупног, великог Славенског народа, који, као што мало пре рекосмо, онолики свет представља.

Кадгод узмемо да читамо слово божіе на славенском іезику, кадгод узмемо књигу *ѣирѣлицом* написану, свагда се морамо, с дубоком захвалношћу, опоменути оних, коїи су то основали и свагда се морамо дивити ономе коїи смисли да напише азбуку, коїом ће се служити толика поїедина славенска племена, и тако іедном вером и писмом доћи до народне заїедине.

Іош поодавна казао је іедан стран писац: „да је Богу подобан онаї, коїи је летећи дух човечиїи под писмо ставио“. Іер тек тиме отворена су човеку, као умном створењу, врата за просвету и духовни развѣтак. Само развѣтком іезика могу се мисли исказати, а тек помоћу писма мисли постају сталне, незаборављене и вечите. —

Іедног од наших славећих се учитеља звали су, као што смо видели, и „*ѣилозофом*“, іер се поред вере и других наука ревносно бавио и „*ѣилозоѣиом*“.

То нам може дати повода да проговоримо, ма у неколико речи, о *научном* одношају вере и *ѣилозоѣије*.

Савремена наука показује да и вера и *ѣилозоѣија* имају за задатак истоветан предмет, и само се по *виду* разликују іедна од друге.

Предмет им је обема Бог, као свесавршено суштество, коме се, вером, приближујемо непосредним начином, чистом оданошћу; а филозофија обделава свој предмет помоћу ума, и научним испитивањем тежи да га постигне.

Обе те науке, у главном, слажу се, јер иду на то: да покажу одношај између Бога и човека, и оне то објасњавају свака својим начином.

Развитком наука и сретним долазком вере и филозофије до пожелане сагласности, уклоњен је узрок оним ужасним гонењима и мучењима, што се у пређашње време таме и глупости, догађало на страхоту света и човештва.

Помислимо, колики је напредак у просвети род човечији тиме учинио и колико треба да се сваки томе радује.

И за већу славенску славу, како се сретно догоди, да први апостол славенски би учитељ и филозофије и вере, те да се нераздваја ум од вере и да се осветли и узвиси појам о Богу, као извору свега блага и свију врлина.

Велики дух наших учитеља имао је да издржи описане борбе; али зато и повесница цркве славенске, коју су они основали, нема

да покаже на грозу света црних листова инквизиције, мрзке и Богу и људима, и оних ужаса, кад су живе људе због вере бацали у ватру.

Све дакле околности као да су се здружиле, да се за развитак славенског живота и будућности поставе сретни услови.

И можемо се надати да ће се временом допунити и оно, што се досад из разних узрока није могло свршити.

Велико и вечито начело народности све више долази до опште свести.

Не далека будућност показаће, да ли ће се оно и извршити, па да сви славени својим језиком Бога славе и славенским писмом књиге пишу.

Судећи по ономе што се код других развијених народа једног племена у овом погледу већ догодило, и по здравој памети и родољубљу славенских племена на све стране, рекли би да томе није далеко време, и ако nebude пре, а оно прва овака светковина зацело ће, ако бог да, застати сав славенски народ у чисто славенским облицима и у чисто славенском карактеру.

Тада ће се славенски светитељи, којих спомен данас славимо, а који су таку велику мисао и зачели, показати у обновљеној слави,

и истинито братство међу славенским пле-
менима благословити слогом и вечитим тра-
јањем, те да Славени, загрејани братском љу-
бављу, напредније могу приносити велики
свој део развиту људског рода, и тиме у
историји света да се учине међу изабранима
изабраним народом.

ЖИТІЄ

СВЕТОГЪ МЕТОДІЯ

ПРВОГЪ АРХІЄПІСКОПА МОРАВСКОГЪ

РАВНОПОСТОЛНОГЪ УЧИТЕЛЯ

И

ПРОСВЕТИТЕЛЯ СЛОВЕНА.

КНИГА

СРЕТОЛЪ МЕТОДИ

ИПРИЛЪ АРХИЕПИСКОПА МОСКОВСКОГО

РАБОТОСЛОВИЩЕ ЗА ДЪТЯ

ПРОСВЕЩЕНІЯ СЛОВНИКЪ

ЖИТІЕ СВЕТОГЪ МЕТОДІЯ.

Міесеца августа 6. дне.

:: въ тнжъ день. памать въ свѣтыхъ по истинѣ прѣподобною отцоу нашею и архієпископоу моравьскою констандина нарицаемаго кирила философа. и методіа брата его. оучитель сѣща словѣньскомоу азыкоу. и творитъ же съ памать іею .5. априль міесеца. и вельми цркви празноуютъ. въ день памать іею.

Сын оубо блаженнн и прѣподобнн отць нашъ методіе. архієпископъ вышнаѣ моравы. братъ сѣщъ арѣподобнаго кирила философа. прѣваго оучитель словѣньскихъ книгъ. родомъ сѣща солзньннн. бѣ же сын методіе съ своимъ братомъ. въ срацынѣхъ и козарѣхъ оучаѣ снмъ православиѣи вѣрѣ. прошедша же вса прѣжде реуеныѣ земля. и къ моравѣ наоучыше оученнкы. и поемша ѣ въ римь ндоста. римляне же дѣло іею свѣто и апостолско нарекше. поставишѣ презвнтерѣ словѣньскыѣ. оученнкы. аenie же поучноу блаженнн кириль. Андріанъ же папезъ римьскы поставнн архієпископа. блаженнаго методіа. на столъ андроника апостола. паноньскыѣ области. нде же оуча многы напасти и пакости прѣтрьпѣ. отъ сѣпржескихъ єпископъ и презвнтеръ. противачиннхъ съ правѣи въ-

рѣ. по изъбавленію глггорѣ диѡлога. съдѣше въ зем-
ли моравьстѣн . прѣложи всѣхъ .х. книгъ . ветха-
го и новаго закона ѡтѣ грѣуьскаго въ словѣньскыи
.въ. ѣ. ѡднѣти .въ. .s. тисоушное . триста . дѣ . го-
ста третнѣ лѣто . при свѣтопльца князы . царь бѣ-
ше грѣуьскыи василіе . а бѣлгаромѣ ѡтѣ бога князь
борысь . крадь нѣмеуьскымѣ людемѣ . и нлоууѣ же
оууеникы своѣ правѣн вѣрѣ . и прорекѣ ѡ своен
смъртѣн . прѣжде трѣи денѣи . оуспе ѡ господи
съ миромѣ . лежнѣ же въ величанѣ црѣкѣви моравь-
стѣн . ѡ лѣвѣи странѣ . въ стѣнѣ за ѡлтаремѣ
свѣтыѣ богородицѣ . доушѣ въ рѣцѣ богоу прѣ-
давѣше . приѣмѣ царѣство небесное . тѣхѣ молн-
твами . : —

(Види снимакѣ)

Ово житіе налази се у рукопису кои е у би-
бліотеки друштва србске словесности у Београду
подѣ броемѣ 53-ѣимѣ каталога рукописа; а садржа-
ва Прологѣ или Синаксарѣ бугарске рецензіе;
писанѣ е на кожи, у величини среднѣгѣ листа, у
време србскогѣ краля Стефана Дечанскогѣ, онда
кадѣ е овай разбіо бугарскогѣ цара Михаила, дакле
1330 године, у манастиру Лесновскомѣ; што посве-
дочава слѣдуюѣи записѣ на краю рукописа:

:: Слава съврѣшителю богоу въ вѣкы
аминѣ ::

По милости божи . а' по изволенію великаго унио-
наудальника архистратига миѣанла . и съ помощнѣи прѣпо-
добнаго ѡтѣца гаврила . азѣ рабѣ божи станиславѣ съврѣ-
шихѣ книгѣ снѣж . въ дѣни прѣвысокаго краля Ъроша Сте-

Флапа ѿгоже отецъ ѿслѣпни посла въ грѣкѣ. и по седмихъ
лѣтѣхъ изъшедь. и прѣкъсь крах'ство к'семь срън'скимъ
зем'ла и поморьскѣмъ и подѣнавьскѣмъ и ѿвѣпольскѣмъ.
не по силѣ нѣ по изволенію божию. и грѣуьскѣмъ земѣ
ѿпоустн и градовѣмъ прѣкѣ. и снлнлдогѣ царѣ бѣлгарь-
скаго мнхана оубн. въ тоже лѣто съкрѣши са кни-
га снѣ. въ ѿбласти ѿвѣпольскои въ хорѣ златов-
стенн. въ горѣ лѣсновьстенн въ монастыри свѣтаго ар-
хнстратнга мнхана и ѿ грѣба прѣподѣвнаго ѿтца гаврнла.
ѿбдрѣжшѣ хороѣ златовьскоѣ жоупаноѣ драгославоѣ. при
нгоуменѣ ѿѿдѣсн. и при іеромонасѣ савѣ. и при іеро-
монасѣ кнрнлѣ. и при мннсѣ даннлѣ. и при нкономѣ гер-
манѣ. и при келарн внсарнѣмѣ. и при проунѣхъ братнѣ.
пнса же са книга снѣ повелѣннѣмъ смѣреннѣмъ нгоумена
теѿдѣснѣ. ржкомъ многогрѣшнлдогѣ раба божнѣмъ стани-
слава.

Кнѣига ова писана є доста снѣннѣмъ уставннѣмъ
словнма, єднако лепѣ и чнсто, онако као што се
внди изѣ приложеногѣ овде верногѣ сннмка, на
якоѣ добро израѣеноѣ коѣнн. Има у нѣоѣ свега 321
лнстѣ; почннѣ се на првомѣ лнсту:

сннлхдѣрь съ богомъ поуннлѣемъ,

и после краткогѣ предговѣра, у комѣ се каже
да су ове кратке легенде нлн чтеннѣ „на вслѣкъ денѣ
всего лѣта помннлѣемън снѣннѣхъ ѿтѣуьство и жнтнѣ и
конѣцъ. какоѣ ннѣ кнѣждѣ. где же и кнгда тѣхъ намѣ-
тн. сѣтварѣютсе. на писанѣ: „кѣстатнномѣ хоудннѣмъ
мнтрополнтѣмъ мѣкннскннѣмъ“; слѣдує одма:

:: мѣсеца сѣктѣбра мауѣтѣкъ ннѣднктоѣ
рѣкше ново лѣто.

Садѣ слѣдуѣю редѣмъ сви мѣсеци и данн преко
цѣле годнне, и кодѣ свакогѣ дана нмена свѣтнѣ-
лѣ на нстн данѣ припадаѣюѣнн, и кратка жнтнѣ
глѣвнн свѣтаѣа.

Врло є важанѣ овѣя рукопнсь по томѣ, што
се прво нзвестно зна кадѣ є писанѣ где и одѣ ко-

га, да га е то естъ писао Станиславъ године 1330 у Лѣсновскомъ монастыру; друго што се сачувао цео, тако да само еданъ последњи листъ фали, на комъ е быо свршетакъ записа, а и одъ тогъ последнѣгъ листа остао е комадъ; найпосле и зато што су у нѣму неке знамените за насъ Словене легенде или кратки животи светаца тичући се изъ ближе Словенства.

Такове за насъ важне легенде есу слѣдуюће:

На листу 7 дана 5 Септ.

мѣсеца септембра .ѣ. дне:

Въ тижъ день оуспение хлѣба святаго земле роушскыи.

Тъи свѣтѣи моуѣеникъ хлѣбъ . бѣаше синъ благоуѣстиваго владимира . иже късе земле роушскыи крѣщеніемъ просвѣти . и прѣстави се въ кыевѣ градѣ . о положенъ бысть въ цркви свѣтѣи богородице . юже създа . съдшоу же на столѣ смноу ѣго . злоуѣстивомоу стоплькоу (:sic:) науекшоу избивати братіи своіе . Хлѣбъ въ моуронѣ кнѣзоваше . идоушоу же ѣмоу видѣти гробъ оуца своіе . и срѣтоше и послаши оу стоплька . моужъ крѣвопници смолкисцѣ . и заклаше и яко агньца непороуна . и поврѣгоше тѣло ѣго преуѣстѣноу на лѣсѣ . междуоу двою кладоу . божѣствѣнымъ же проіавленіемъ . пастырѣи оуѣвѣденъ бысть братію ѣго . кыше ѣго рода . прѣнесше положише оу брата своіе борыса . истауающа цѣльбѣныи дѣры . всѣмъ вѣроующымъ и приходещымъ къ нимъ .

На листу 115 дана 15 Януара.

мѣсеца генарѣ . ѣе. дне:

Памать прѣподобнаго оуца нашего поустыиножитѣлѣ гаврила лѣсновскаго .

Тъи прѣподобныи оуць нашъ гавриль бѣаше благородноу и богатоу родителю синъ . и къданъ бысть науѣениоу кнѣжномоу . и божиемъ изволеніемъ поспѣшенъ бысть .

пришедшоу възрастоу его и обржуншж емуоу нектѣстѣ добра рода. ѿномоу же нехотащоу. и божниемъ изколе- ниемъ оумръть подроужниѣ его. ѿномоу же непримѣшь- шоу сѣ иен. и шедь въ монастырь и бысть мнихъ. и въземь богатство много и ѿиде. и проавлениемъ вели- каго архистратига миханла. въшедь въ горж лѣсновскжж. и създа храмъ въ имя скятаго архистратига. и игоумена постави. и мнихы събра. и тоу ѿстави все иманнѣ свое. и ѿшедь въ горж и мльудше. въ бдѣнии молитвѣ безъ сна прѣбываѣ день и ношь и много томлениѣ приемь ѿ бесовъ. и сътвори .л. лѣтъ. и пришедь въ монастырь и прѣстави сѣ. и сътвори тѣло его въ земли. дроугыхъ .л. лѣтъ. и проави сѣ истероу роусиноу въ градѣ сре- деушествь. и пришедь и изать и. и сътвори ковчегъ и тоу положи мощи его. сътворьшоу же уюдесь много. слѣпи прозрѣшж и хроми исцѣлѣшж. пораженн ѿть доухъ нечистыхъ вси исцѣлениѣ оулоунишж. прикосновениемъ святыхъ мощей. и по многоу времени прѣнесены бышж моще его въ градъ трьновъ бльгарарьскы (:sic:). и поло- жены бышж. въ трьнезици оу святыхъ апостоль. нде же и до ныне лежѣть. тоуаши исцѣлениѣ и до сего дне:

А на листу 121 кодъ дана 20 Януара наоди се ова за крштень севера и руски Словена преважна легенда:

мѣсеца генара .к. дне:

Въ тижь день моуеника. иенена. иириша. ипниша.

Тни скятни бѣашж ѿть скиѿна северьскыи стра- ны. оууеници скятаго апостола андрѣя. и оууаще ѿ имени христовѣ. многыѣ ѿть поганыхъ брашѣж къ пра- вѣи верѣ и крьшѣж сѣ. того же ради яти бышж. ѿть врьши сѣ христа и пожрѣти идоломъ. и непокорншж сѣ. быкши же змиѣ люте. рѣкамъ в'стѣмъ прѣмрьзь- шимъ ѿть мразѣ. и не тькмо уловѣкомъ поврьхоу леда ходити. иж и конемъ и коломъ. поставншж врьхоу леда дрѣвеса велика (:sic:). яко и съ самѣмъ корениемъ. и

тоу привазахъ свѣтѣхъ . водѣ же възвѣльнившѣи сѣ . и
ледови пробивающоу сѣ по малоу . и дошедша до выхъ
свѣтѣхъ . и ѿть многыхъ лютоути предашъ свѣтѣхъ и
блженѣхъ своимъ доушѣхъ господевѣи . техъ молитвами
спаси .: —

На листу 192 кодъ 15 Априла има ова легенда:
мѣсеца априла іе. дне.

въ тижь день . благовернаго княза мѣстислава . кѣмъ
же въ свѣтѣхъ крѣщенѣи има Феодоръ .

Тѣи благоверныи князь мѣстиславъ бѣше сынъ владимировъ . по прѣставленѣи ѿца своего . въ кыевѣ княжшемоу . благодаримъ бѣ ѿть бога . за добродѣтели житиѣи его . милостивъ бо бѣше неодоумно на всѣкого уловѣка . ревностъ имѣхъ божестѣнѣхъ . създа црѣкѣвъ новаго ради благоушениѣи . и покова ѣхъ златомъ и серебромъ . и каменнѣи многоцѣнныимъ . въ кыевѣ же създа црѣкѣвъ свѣтаго Феодора . и ѿсвѣати ѣхъ свѣщеннѣимъ великымъ . съ митрополитомъ миханломъ . и нѣмъ многымъ црѣкѣви ѿсвѣтѣхъ въ дни своихъ сребра и злата крѣцѣи свои неприемаше . зане же нелюбѣше богатѣства . и въ день прѣставленнѣи своего . оувѣдѣхъ прѣставленнѣи свое . и повелѣ слогамъ своимъ . гробъ себѣ оуготовати . и тако уестѣнѣ прѣстави сѣ . и гробоу предавъ бысть . съ сыномъ своимъ ростиславомъ . и съ боярыи людѣи своими . въ црѣкѣви свѣтаго Феодора . иже сътвори уестѣни монастырь . свѣтаго Феодора .

На листу 210. кодъ дана 2. Мая стои само:
въ тижь день страсть свѣтою мочуеникоу . роушьскою царю борысѣи и хлѣба .

А на листу 211. на дань 3. Мая
память прѣподобнаго ѿца нашего . Феодосиѣи . игоумена пехерскаго монастыря .:

На листу 224. кодъ дана 11. Юлія.

мѣсеца юлія .11. дне:

въ тѣхъ день. прѣставленіе свѣтѣхъ царица роушь-
скихъ Ольги. прѣматере. всѣхъ князь роушьскихъ.

Снѣ блаженна Ольга. иже оставльши кѣлимьскѣхъ
прѣльсть отуа паче же днѣвола. и въземши' кѣле-
нинѣхъ мудрость и мѣжъскѣхъ крепость. и нде къ кон-
стандиньградѣ. и отъ тѣдоу сподоби сѣ свѣтаго крѣ-
щенниа. отъ' патри'арха. и приемиши оного крѣсть.
прииде въ своѣхъ земѣ. иже и нинѣ стонтъ въ кыѣвѣ. въ
свѣтѣхъ софни'. въ олтари десныхъ страни. имѣхъ писме-
ниѣ. обнови сѣ въ роушьскѣхъ земнѣ крѣсть. отъ олги
благоверныхъ княгыня. матере свѣтаго слава. (:sic:) по
всемоу подобани сѣ свѣтѣхъ кѣленѣ. яко же бо и она шед-
ши къ нѣроуслинѣ. обрете устьныи крѣсть господнѣ.
такоже и снѣ новаѣ кѣленѣ сѣтвори. таково нѣа приять
въ свѣтѣхъ крѣщеннѣ. ижъ кто доколѣнѣ изъвѣщати ѣ. или
слово иже къ похвалению. иже нинѣ снѣиѣтъ. яко и слънѣ-
це. ижъ слънѣце многачи скрывает' сѣ. облакомъ застѣпѣ-
шемъ. или реши якоже лѣна. ижъ овогда растеть овог-
да же охвѣдѣиѣтъ. Таже на бесѣмрътнѣхъ жизнь прѣ-
стависѣ. ижъ ли приложити ѣ къ лѣноу звѣздномуу. ижъ
и тѣхъ погани утѣтъ яко бога. отъ нѣа во възростошѣхъ
князы нашнѣ. и поганыхъ шѣтаниѣ побѣждають. и паче
ндоуудати ѣ покланѣти сѣ и уести. въ тронци кѣдиного
бога. иегоже молачи непрѣстан. о утѣшнѣхъ день прѣ-
ставленнѣ ти.:

На листу 283 дана 23 Юлія.

мѣсеца юлія .23. дне.

въ тѣхъ день. въ бѣлгарѣхъ сконьувшихъ сѣ. бра-
тинѣхъ нашихъ.:

При никифорѣ цари. отъци старокнѣвѣ. въ девѣ-
тоѣ лѣто царѣства иго сѣклоуци сѣ рати быти. грѣкомъ
сѣ бѣлгары. лѣниѣ царевнѣ по дрѣжавѣ побѣднѣшоу и. по

семь побѣдоу взвнесшоу сѧ. и пиши и питию възпри-
лежжшоу. оуставльше сѧ при оугрехъ болгаре. и поциа на
грѹхъскыа воа нападше. самого же царѣ и синьганта въ-
сего. и воа. нестрѣгомыа сѧшѧ ѡшѧ. и много оубни-
ство въ нихъ сѣтворишѧ. нешождѣшѧ ни єднного же-
ни того самого царѣ. отъ тѣдоу бо єланко ѡзы приашѧ.
авниє непрѣстакъше сѧ отъ житиѧ. на гѣстѣа горы въз-
бегъше изышѧ. а єланко же ихъ ѡто бысть живо. нехо-
таши христа отъврѣши сѧ. се оубо иждими бѣхѧ отъ безбож-
ныхъ. єда кѣгда вѣровакъшемъ въ разанѹныа и злыа
сѣмрѣти вложены бышѧ. и моуѣе ниѧ вѣнецъ приашѧ.:

На листу 284. на дань 24 Юлія:

месеца юлія .ѧд. дне:

въ тижь день. свѣтою моуѣеникоу борыса и хлѣба.
роушьскою. и въ крѣщенн ромѧнъ и давидъ.

Свѣтла моуѣеника христовѧ бѣста отъ земля
роушьскыа. рождениємъ же отъ града кмѣка. отъцоу
же єю самодрѣжцоу земля роушьскыа. иже томоу зе-
нѧ крѣстившоу. нарицаемому владимироу. въ погань-
стве же бывшоу. и мѣвшоу жены многыа. разанѹ-
ныхъ ѡзыкѣ. отъ нихъ же бѣ грѣкыи єдина. а дроуга
българка. отъ неѧ же бѣста снѧ свѣтла ромѧнъ и да-
видъ. а иже отъ грѣкыа. беззаконныи стоплькѣ (:sic:).
иже въздѣиже оубниство на братиѧ. по отъѣевѣ сѣмрѣ-
ти. бѣ бо грѣкыиѣ была урѣица. брата владимирѣ жена.
ємоу же има вродлькѣ. єѧ же бѣ растигъ поѡль же-
нѧ себе. за красотѣа лица єѧ. владимирѣ же оубивѣ
брата своєго. и поѡ себе женѧ непразиѧ. и бысть отъ
двою братоу и отъцоу. ѡканныи стоплькѣ. по крѣщенн же
лѣтъ .ѧи. прѣстакн сѧ владимирѣ блаженныи. ємоу же бѣ
има въ крѣщеннѧ. василни. дрѣжжшнмъ же нмъ разновласти.
борысѣ ростовѣ. глѣбѣ моуѣровѣ. ѡканныи же стоплькѣ.
пинская земля. потанкѣ сѣмрѣть отъца своєго. и посла
мѣжѧ крѣвоиницѧ. и оуби брата своєго борыса на лѣсти. на
ѡлѣ въ шатрѣ. а глѣбѣ въ сѣдннѣ въ корабльци. и то-

го на лѣсти. тои закланъ бысть яко агнецъ. и положена
бы быста (:sic:) въ цркви святаго Василия въ земли.
по нѣкоємъ же времени. ста иноплеменикъ варягы.
на гробъ іею. и дѣиіе изъшедь пламень. и пожеже н.
и оуть тѣдоу прославнста сѧ. и създавъше цркви въ
има іею. и положивъша ѧ въ двою гробоу оковавши зла-
томъ. и уюдеса твораша и до сего дне. слѣпымы зрѣти.
хромымы ходити. и беснымъ здраки твораша. къ вѣки
аминь .: — техъ молитвами .: —

Легенда о светомъ Методію налази се на ли-
сту 316. и 317. ове кнѣиге.

Да е ово житіе као и цео тай прологъ, пре-
писанъ изъ другоу старіегу рукописа, види се
одтудъ што се слова ѧ и ѡ често погрешно упо-
требляваю, и што су неке речи преписаоцу непо-
знате изопачене, тако н. пр. стои: краљ иѣмеуьскимъ
людѣмъ, у место карль, ерь е онда око године 880.
у Нѣмачкой владао Карль дебели; но име Карль
Словенима непознато изопачили су преписаоци у
речь краљ; тако свуда стои: стоплькъ безъ титле,
у место: свитоплькъ., — исто тако има: святаго сла-
вѧ у место свитославѧ; растигъ у место растригъ; да-
лъ погрешно е преписана и година ꙗ̄ѣ триста, ѣ-госта тре-
тиѣ лѣто, у место ꙗ̄ѣтѣѣ, 6393 кое е године св. Методіе
умрео; ту е у место речи: деведесеть треѣегъ лѣта,
погрешно преписао писаць брой: ѣ-госта третнѣ.

Рукописъ овай купило е друштво србске сло-
весности одъ едноу свештеника изъ старе Србіе
у години 1860-той, а садъ се чува у нѣговой би-
бліотеци.

У Београду 15. Априла 1863. год.

Ред. чланъ друштва срб. слов.
Дръ Янко Шафарикъ.

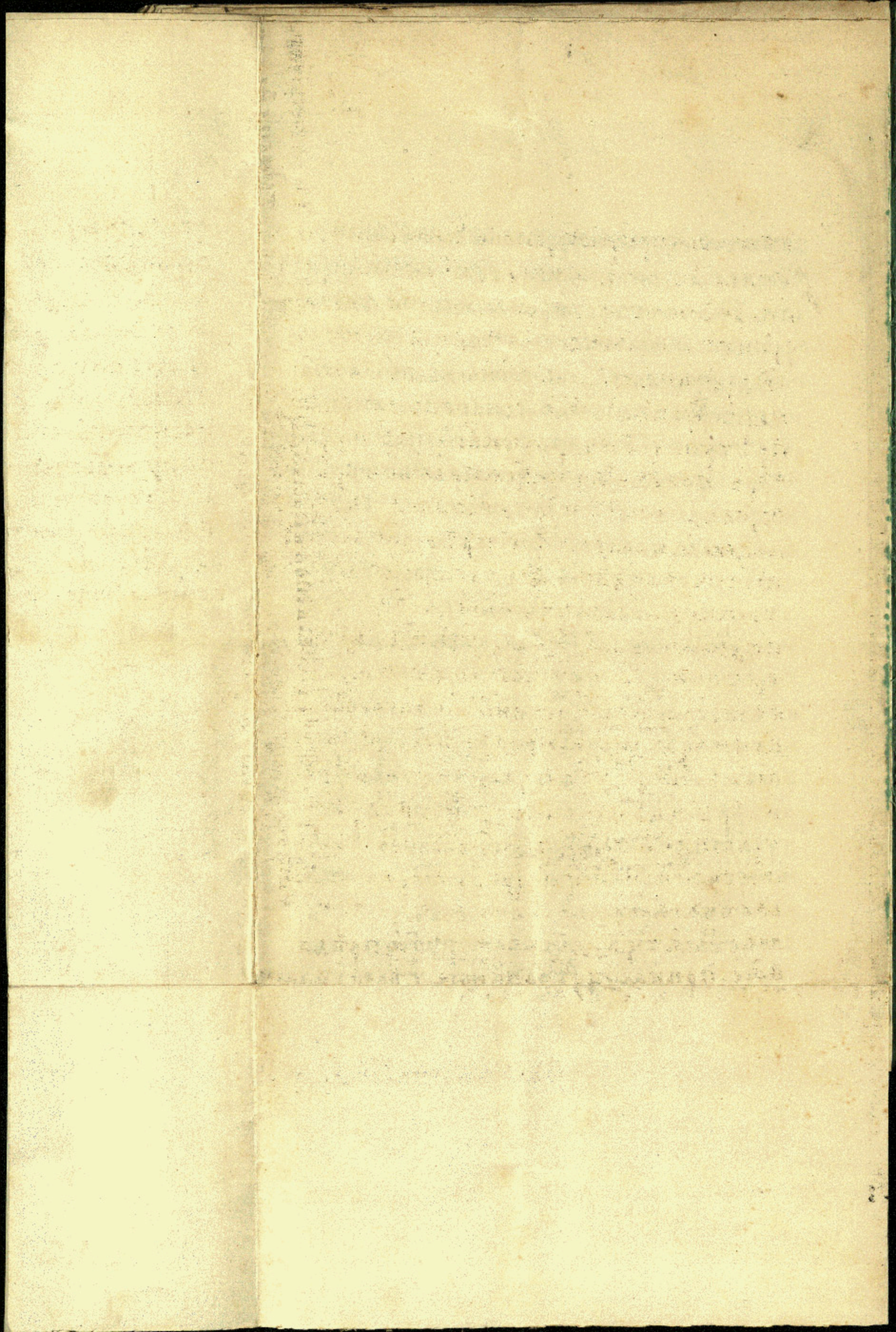

REKNOITER
MARINE OFFICE

станднпгра. похетельббнпрнхтенъмъ
дролобносѣцрѣ. нѣс патрара. нвзвѣ
снвсаѣгрдына. днпнтнмнѣстолюу
мннѣнеслоу жнги. нтѣпрнѣмьоубасъ
радостнѣпнтнмнѣ. реисшецапрѣщени
нѣяковннстль. нцрѣжезагнѣваиса. съ
порѣганнѣмьсѣпоуѣтнпапѣврнмь. н
поснхѣстнмннн. добрѣнсправнвѣста
докъоуѣтнде. **В**тѣ **п**амѣвѣстн **п**онетн
нѣ **п**рѣпѣноусѣцоуншею **н**а рнѣппоу
моравьскою **к**останднманарнцнѣмлаго
кнрнлафнлософа. нметоднѣбраѣго. **о**у
чнтелѣсѣшасловѣнъисомоуѣзъкоу
нтворнтѣжесѣпамѣнѣю. **ѣ**. апрнлѣмѣца.
нвелмнцрѣвнпразноуѣтѣ. вѣдпѣпамѣнѣю.
Внѣоубоблѣжѣпннпрѣпѣобннѣсѣцѣншѣ
методнѣ. арнѣпѣвѣшнѣмѣморавы.
Брасѣшѣпрѣпѣобнаагокнрнлафнлосо
фа. прѣваагооучнтелѣсловѣнъскѣпнн
гѣ. рѣмѣсѣшасѣлднѣнннн. бѣжесѣн
методнѣсѣсвоимѣбрѣтомѣ. вѣсѣрацн
нѣхѣнѣкозѣрѣхѣоуѣтѣснмѣпѣравосла
внѣнѣвѣрѣ. прѣшедѣшѣжѣвѣсѣпрѣжѣре
нѣлѣземла. нвѣморавѣнѣлоуѣшеоуѣ
ннѣсѣ. нпоѣмѣшѣвѣрнмѣнѣдоѣта. рн
мѣлѣнѣжѣдѣлоѣюѣстоѣнапѣсѣнарѣкше. п

ставнша презвитеръ словѣнскыѣ оуге
нныѣ. а бниже покиннуѣ. блженныи кнриль.
андриѣи мже папезь римскыѣ. поставни
арнеппа. блжена ага методий. поставь
андроника апла. паномыскыѣ властн.
идеже оуга многыѣ на пасти пакостн
прѣтрьпѣ. ѿсь прѣтескыѣ иппѣ и презви
теръ. противъ щннхъ а правѣи вѣрѣ. по
нзъ блженню гангорѣ днесо лога. сѣдѣше
въ землн моравьстѣн. прѣло жн въ а. ѿ
книгы. ветхаго и новаго закона а сѣгрь
уьскыѣ. въ словѣнскыѣи. въ г. ~~.....~~
и адниети. въ з. тное. триста. а рста
третне а кто. присто гла ца кнзъи. црь
вѣше гръуьскыѣ в аснани. а б агаромъ ѿ
ба кнзъ борысь. крала нѣ метьскыѣ мь
люмъ. и на оугъ же оуге нныѣ своѣ правѣ
и вѣрѣ. и прорекъ ѿ своѣ смрѣти. прѣже
трымиднѣи оуге спесѣ гнѣсь миромъ. ле
жнть же въ велицаи цркви моравьстѣн
ѿ лѣва жѣ страна. въ стѣнѣхъ а сѣ атаре
мь стѣиѣ бѣца. дшъ врацѣ боу прѣда
вше. приемъ црѣтвонѣноѣ. тѣмъ а тв а ми.

М. Т. КЗ. СТОЮ. ИНСУ. АРНИА
и на тали. **Д**андриѣи мже микъ. и на

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

Р13СрII 1056.1

ДРЖАВНА КЊИГОПЕЧАТЊА.